

1 / Odsouzen k životu

Měla to být poslední asistentova vizita a Dalgliesh měl podezření, že toho žádný z nich nelituje. Nadutá blahosklonnost na jedné straně a slabost, vděk a závislost na straně druhé mohly sotva nabídnout uspokojivý základ k solidnímu, byť i krátkodobému vztahu mezi dospělými lidmi. Do Dalglieshova nemocničního pokoje vplula nejprve vrchní sestra jako předvoj a po krátké prodlevě vstoupil v doprovodu družiny svých nohsledů i sám asistent. Byl už oblečen na onu nóbl svatbu, kterou měl ještě před polednem poctit svou přítomností. Kdyby si namísto obligátního karafiátu nevetkl do klopky rudou růží, mohl by jít i za ženicha. Oba, on i květ, byli zářivou ukázkou cizelérské dokonalosti, skvěli se v dárkovém balení, jakoby chránění neviditelnou lesklou fólií před nevyzpytatelnými poryvy větru, nápory mrazu a doteky nemotorných prstů, které by mohly pošramotit jejich křehkou krásu. Dílo završoval lehký nádech jakési drahé vůně, se vši pravděpodobností vody po holení. Dalgliesh ji dokázal vystopovat i v tom všemocném nemocničním pachu zelí a éteru, kterému jeho nos za poslední týdny už přivykl natolik, že ho sotva zaznamenával. Suita mediků se seskupila kolem postele. S dlouhými vlasy a v krátkých pláštích vypadali jako hejno družiček poněkud nevalné pověsti.

Školené, odosobněné ruce vrchní sestry Dalglieshe svlékly, aby se mohl podrobit poslední z řady prohlídek. Po zádech a po hrudníku mu putoval chladivý kotouč stetoskopu. Tahle prohlídka byla sice jen pouhá formalita, ale doktor byl jako vždy důkladný. V ničem, co dělal, nebyla stopa ledabylosti. I kdyby vyšlo najevo, že se v původní diagnóze mýlil, teprve v téhle chvíli, ani by mu nepřišlo na mysl vyslovit víc než jen zběžnou omluvu. Napřímil se.

„Dostali jsme nejnovější zprávu z patologie, tentokrát si, myslím, už můžeme být naprosto jisti. Cytologie byla vždycky podezřelá, to jistě, a diagnózu komplikoval zápal plic. Ale akutní leukemie to není, není to žádná forma leukemie. Uzdravujete se – naštěstí – z atypické mononukleózy. Blahopřeju vám, komisaři. Dělal jste nám starosti.“

„Spíš jsem vám tu dělal zajímavý případ, starosti jste dělali vy mně. Kdy odsud můžu odejít?“

Velký muž se zasmál a úsměvem vyzval suitu, aby se s ním shovívavě pozastavila nad dalším z případů rekonvalescentské nevděčnosti. Dalgliesh rychle prohodil:

„Myslím, že budete potřebovat mou postel.“

„Vždycky potřebujeme víc lůžek, než můžeme mít. Ale není proč spěchat. Ještě vás toho hodně čeká. Ale uvidíme, uvidíme.“

Když odešli, natáhl se na záda a bloudil očima po oněch několika krychlových stopách anestetizovaného prostoru, jako by pokoj viděl poprvé. Umyvadlo s pákovou baterií, úhledný a praktický noční stolek s karafou na vodu, dvě omyvatelné židle pro návštěvy, nad hlavou stočená sluchátka, na okně záclony s decentním květovaným vzorem, vše na nejnižší přijatelné hranici vkusu. O těchto věcech si myslel, že budou to poslední, co v životě spatří. Bylo to ubohé, bezbarvé, neosobní místo, dobré právě tak k umírání. Podobně jako hotelové pokoje byl i tento zamýšlen pro přechodný pobyt. Ať už jeho obyvatelé odcházeli po svých, nebo odjížděli pod prostěradlem na vozíku do márnice, nic tu po sobě nezanechávali, dokonce ani vzpomínku na svůj strach, na své utrpení a naději.

Rozsudek smrti mu dávali najevo přesně tak, jak se domníval, že se to obvykle děje; pochmurnými pohledy, jakousi falešnou srdečností, šepotem lékařských konzultací, nadbytkem klinických testů, a dokud to nezačal vyžadovat, i neochoťou a váhavostí vyřknout diagnózu či prognózu. Že je odsouzen k životu, mu ovšem oznámili bez valné sofistiky, jakmile

měl to nejhorší za sebou. Není divu, že to v něm vyvolalo o to větší vztek. Říkal si, jaká je to od lékařů neuváženost, ba přímo nedbalost, nejprve ho tak důkladně smířit se smrtí a pak zničehonic prostě obrátit. Bylo mu trapně, když si teď musel vzpomínat, jak lehce a téměř bez lítosti mávl rukou nad svými životními radostmi a neodkladnými zájmy. Když nad ním visela bezprostřední hrozba, že o ně přijde, ukázaly se totiž takové, jaké doopravdy jsou – v lepším případě pouhá šidítka, v horším banální mrhání časem a energií. A teď by se k nim měl pokorně vrátit a zase uvěřit, jak jsou důležité, alespoň pro něho samého. Pochyboval, že ještě někdy uvěří, že by mohly být důležité i pro druhé. Až se mu vrátí síly, ono už se to nějak dá do pořádku samo. Všechno se začas vrátí do starých kolejí. Smíří se s tím, že je naživu a že nemá jinou alternativu, a přičte-li tento zvrácený nával vzteku a apatie na vrub slabosti, ještě nakonec uvěří, jak šťastně vyvázl. Kolegové si oddechnou, že je ušetřil trapných rozpaků, a budou mu blahopřát. Od té doby, co smrt převzala od sexu úlohu velkého tabu, stala se z ní naráz stydlivka. Umřít dřív, než budete na obtíž a než budou mít vaši známí důvod zapět rituální píseň o „šťastném vysvobození“, se prostě pokládá za projev nejhoršího vkusu. V této chvíli si však nebyl jist, zda se dokáže smířit se svým zaměstnáním. Poodstoupil už vlastně do role diváka – a brzy již nebude ani tím – a vůbec se necítil připraven k návratu na hlučnou scénu světa. Ale když už to musí být, zamýšlel si tam najít nějaký koutek, kde není tolik násilí. Ve chvílích, kdy byl při vědomí, o tom zatím mnoho nepřemýšlel, nebyl na to čas. Dosud to bylo spíše přesvědčení než rozhodnutí. Nastal čas změnit směr. Soudní předpisy, rigor mortis, vyšetřování, rozjímání nad rozkládajícím se masem a roztržštěnými kostmi, celé to krvavé řemeslo stíhání lidí – s tím vším skoncoval. Existují i jiné způsoby, jak naložit s časem. Ještě sice nevěděl přesně jaké, ale on už si je najde. Čekaly ho dva týdny rekonvalescence, kdy bude moct dospět k rozhodnutí, rozumně si ho

zdůvodnit, ospravedlnit před sebou samým a – což bude nejobtížnější – najít slova, jimiž se pokusí obhájit je před vrchním komisařem. Odcházet z Yardu v téhle době nebylo nejšťastnější. Budou to považovat za dezerci. Ostatně příhodná doba k odchodu se nenaskytne nikdy.

Nebyl si jist, zda rozčarování z vlastní profese vyvolala výhradně choroba, ta připomínka nevyhnutelné smrti, nebo jestli to byl symptom daleko hlubšího neklidu; oněch zeměpisných šířek středního věku, kde se bezvětří střídá s nejistými vichry, při kterých si člověk uvědomí, že odložené naděje se už neuskuteční, že přístavy, které nestihl navštívit, už teď neuvidí, že tahle plavba a mnoho dalších před ní mohly být pouhé omyly a že už vlastně nevěří ani mapám, ani kompasu. Triviální a neuspokojivé se mu zdálo nejenom jeho zaměstnání. Když ležel beze spánku v tomto ponurém neosobním pokoji a jako mnoho pacientů před ním pozoroval reflektory projíždějících aut, šlehající napříč po stropě, a když naslouchal tajemným zvukům nočního života nemocnice, prováděl skličující inventuru svého života. Jeho žal nad zemřelou ženou, tenkrát tak opravdový a srdceryvný – jak pohodlně našel v té osobní tragédii výmluvu, aby se už citově nezapletl. Jeho milostné poměry – třeba ten, co mu v poslední době s křečovitou nepravidelností zabíral nějaký ten čas a o trochu víc energie – jak jsou nezávazné, civilizované, příjemné a nenáročné. Rozumělo se, že není tak docela pánem svého času, srdce mu ovšem zůstávalo celé. Byly to emancipované ženy. Měly zajímavá zaměstnání, pohodlné byty a dokázaly se spokojit s tím, co mohly získat. Zcela určitě byly osvobozeny od těch zmatených, upatlaných, zničujících citů, které cloumaly životy ostatních žen. Rád by věděl, co měla tahle obezřetně plánovaná setkání, jejichž účastníci se připravovali na slast jako vypulírovaný párek chovných koček, společného s láskou; s neuklizenými ložnicemi, špinavým nádobím, plínkami, hřejivým, stísněným životem manželství a odpovědnosti.